



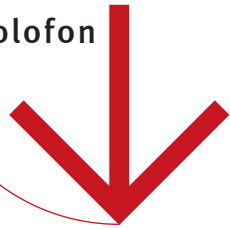
Contact

Driemaandelijks magazine van de stichting ESDA

Redactioneel	02	Aan de macht
Overdenking	03	Volmacht
Relaties	04	De macht van vriendelijkheid
Dialoog	06	Wisseling van de macht
Medisch	08	De macht van de pillenfabrikant
Op de achtergrond	10	Macht van God in Openbaring
Verdieping	12	Krachten nog machten
Groen!	15	Eten, drinken en vrolijk zijn
Voedsel voor de geest	16	De wereld op z'n kop
Boekbespreking	18	Het rijk van God
Ten slotte	19	Macht over je macht
ESDA	20	Contactgegevens

MACHT





Contact is een gratis uitgave van het Kerkenootschap der Zevende-dags Adventisten **ESDA-Instituut** Amersfoortseweg 18, 3712 BC Huis ter Heide
Tel: 030 - 6934509 | Email: esda@adventist.nl | Web: www.esda-online.nl | INGbank NL76 INGB 0000 0383 25 | Rabobank NL59 RABO 0155 9483 18
ESDA België Ernest Allardstraat 11, 1000 Brussel | Tel: 02-513680 | ING Bank BE47 3100 1698 4180 **Verantwoordelijke uitgever België** Jeroen Tuinstra,
Gezellenstraat 12-1, 1030 Schaarbeek **Hoofdredacteur** Lydia Lijkendijk **Redactiesecretaris** Joanne Balk-Geerlings
Redactie Tom de Bruin, Jacob Engelgeer, Rudy Dingjan, Jeroen Tuinstra en Nelske Verbaas **Vaste medewerkers** Reinder Bruinsma - emeritus predikant
en schrijver, Marie Rahajaan - kunstsociologe en Glenn Ripassa - docent hbo **ISSN** 2542-548X
Vormgeving Paul de Bruin - LimeLight Design Studio **Foto omslag** Yuganov Konstantin/Shutterstock.com **Druk** Van de Ridder - Nijkerk **Oplage** 3100 ex.

Aan de macht

AAN DE MACHT
Lydia Lijkendijk



Inna Ska/Shutterstock.com

Met macht heb ik niks. Ik associeer het onmiddellijk met wiskundeopgaven van het kaliber 'x tot de macht zoveel'. Abracadabra voor een talig persoontje, echt waar. En ik associeer het met dictators zoals je die aantreft in Noord-Korea of aanpalende gebieden. Of in het bedrijfsleven, en andere werkmattige settings, natuurlijk.

Als zelfstandige zonder personeel prijs ik mezelf elke dag gelukkig. Niemand vertelt me wat ik moet doen of laten, en zelf hoef ik ook niemand te vertellen wat hij moet doen of laten. Mensen met een autoriteitsprobleem, waar ik mezelf ook toe reken, gedijen uitstekend bij deze manier van werken. Dat wil niet zeggen dat ik niet kan of wil samenwerken. Of dat ik de inbreng van anderen niet kan waarderen. Maar voor mannetjes en vrouwtjes die graag bovenop een apenrots machtig willen zitten zijn, ben ik helaas ongrijpbaar materiaal. Dat is natuurlijk de schuld van mijn opvoeders, die mij grootbrachten met mantra's als: 'Je kunt wat je wilt' en: 'Denk zelf na!' Redelijk anarchistisch, als ik er nu op terugkijk.

Overigens was het geen vrijstaat bij ons thuis, er was duidelijk wel iemand aan de macht. Want wij hadden een herdershond. We hadden er overigens vele, maar niet allemaal tegelijk. Ik herinner me een pikzwart Belgisch exemplaar dat zelf echt nergens naar luisterde, dus op zich prima

paste in het gezinssysteem. Maar als mijn vader van huis was, was de hond de baas. Het was een hele toer hem uit te laten want hij was wel erg veel hond, zelfs voor een hond. Het was dan ook eerder andersom: hij liet ons uit. Eigenlijk met terugwerkende kracht absurd dat zo'n klein meisje de paden op en de lanen in moest, hollend achter dat gevaarte aan. Maar kennelijk vonden 'ze' dat ik dat wel kon. Ze lieten me overigens wel de keuze: afdrogen of de hond uitlaten. In vredesnaam dan maar die hond ... Menigmaal gingen mensen die we tegenkwamen onderweg hard op de loop: 'Help, een wolf!', was nog de minst erge uitroep. 'Wat een loeder van een beest!', kwam ook geregeld voor.

Gelukkig hebben de schrijvers van *Contact* heel andere associaties met macht. Niet iedereen denkt meteen aan wiskundeopgaven, bazen of honden. Dit nummer kent weer vele variaties op het thema, er zitten vast machtig mooie stukjes voor jou bij. Veel leesplezier!



Bij verkiezingen doe ik altijd mee. Als ik een oproep krijg, dan laat ik dit formulier netjes samen met mijn paspoort zien aan het rijtje vrijwilligers achter de tafels bij de stembokjes. Hardop hoor ik dan mijn naam en zie ik dat een van hen een nette rechte streep zet door mijn naam op de lange lijst van medeburgers.

Ik heb al een paar keer een machtiging gekregen van mensen die op het moment van de kiesdag niet in staat waren zelf naar de stembokjes te gaan. Zo'n volmacht werkt vlekkeloos. De kieskaart, een kopie van een paspoort en een handtekening zijn voldoende om een dubbele stem uit te brengen. Natuurlijk wordt me van tevoren verteld op welke partij ik namens de ander moet stemmen, en bij wiens naam ik het hokje rood dien te maken. Geen probleem. En toch voel ik me telkens een beetje extra verantwoordelijk. Het vertrouwen dat de ander in mij stelt, geeft me dat gevoel.

Stemmen

'Ik wilde dat ik al 18 was', verzuchtte één van mijn neefjes. 'Waarom?', vroeg ik hem, 'vanwege je rijbewijs?' Want daar moest je destijds 18 jaar voor zijn en ik wist dat het halen ervan op dat moment zijn grote droom was. Maar nee, dat bedoelde hij niet. Het was verkiezingstijd en hij bedoelde dat hij dan ook mocht gaan stemmen. 'Oh', reageerde ik verbaasd, 'ik wist niet dat de politiek je zo bezig hield.' Nu komt mijn neefje wel uit een familie waarvan veel leden een andere politieke voorkeur hadden. Daarmee haalden ze ook wel eens het plaatselijke sufferdje. Drie pamfletten van drie verschillende politieke partijen op één raam was in het dorp wel een unicum. Maar dat hij er reikhalzend naar uit keek om ook te mogen stemmen, was nieuw voor mij. Het zat er kennelijk al jong in. Maar toch ook niet. Zijn toelichting was: 'Want als ik dan mag stemmen, dan ga ik niet.' Het ging hem er niet om dat hij zijn

Volmacht

stem mocht uitbrengen, maar dat hij de vrije keuze had om dat wel of niet te doen. Inmiddels is het helemaal goed gekomen met die jongen. Toen hij daadwerkelijk 18 was ging hij ook keurig stemmen. 'En gewoon één hokje rood hoor, tante ...!'

Gods kind

We mogen iets vinden van wat er om ons heen gebeurt. En soms wordt daar ook daadwerkelijk naar geluisterd. Tegelijkertijd ben ik er ook medeverantwoordelijk voor om er zelf aan te doen wat ik kan. Toen God zijn zoon Jezus naar deze aarde stuurde, deed Hij dat met een duidelijk doel. Wij moesten gevrijwaard kunnen worden van de straf die op de zonde staat, de eeuwige dood. Met die volmacht kwam Jezus op

Jezus kwam met een *volmacht* op aarde

aarde. Door zijn dood en opstanding staan onze namen op de lange lijst van Gods kinderen die in Jezus' handen staan begraven. Daar gaat geen nette rechte streep doorheen. Onze naam wordt eerder onderstreept, bevestigd. Gods kind! Jezus nam de verantwoording op zich om de kloof te overbruggen die door de zondeval was ontstaan. Door wat Hij voor ons gedaan heeft, staat ons geen eeuwig graf te wachten. Maar vrijheid en leven op de vernieuwde aarde, die komen gaat als Jezus wederkeert. Het is mijn verantwoording om ervoor te kiezen daar bij te willen horen.



Alexandru Nika/Shutterstock.com

De *macht* van *Vriendelijkheid*

DE MACHT VAN
VRIENDELIJKHEID
Glenn Ripassa

Ik kreeg een onvriendelijke mail in mijn mailbox. Er stonden allemaal verwijten in, die in mijn ogen niet terecht waren. Mijn eerste reactie was om een felle mail terug te sturen, maar 'iets' hield mij tegen. Ik dacht: 'Wat zal het effect zijn van mijn mail die ik wil sturen?' De kans is groot dat het een enorme ruzie wordt, en is dat het wel waard? Na tot honderd geteld te hebben, heb ik een vriendelijke reactie kunnen terugmailen.



Het is heel menselijk om boos te reageren als je je onterecht behandeld voelt. Je ego is aangetast, je voelt je misschien wel gekleineerd en je wilt de ander toch wel even laten weten dat je hier niet van gediend bent. Je verwacht van de ander een oprecht excuus. De vraag is of je dat krijgt als je een felle reactie geeft. Geschreven woorden of uitgesproken woorden kunnen een behoorlijk effect hebben: zowel positief als negatief.

'Wees vriendelijk en liefdevol'

In de Bijbel staan verschillende teksten die duidelijk weergeven wat het effect is van vriendelijke woorden: 'Een vriendelijk antwoord doet woede bedaren, krenkende woorden wakkeren toorn aan' (Spreuken 15:1, NBV).



*Benader mensen
zoals jij benaderd
wilt worden*

'Wees goed voor elkaar en vol medeleven; vergeef elkaar zoals God u in Christus vergeven heeft' (Efeziërs 4:32).

Prachtig geschreven woorden die in de praktijk moeilijk uit te voeren zijn, met name als het conflictsituaties betreft.

Eigenschap van God

Vriendelijk zijn voor mensen met wie je een hechte band hebt, is niet moeilijk. Het wordt moeilijk in situaties waarin je je aangetast voelt of in situaties waarin er duidelijk tegengestelde meningen zijn. Je bent overtuigd van je eigen mening en wilt niet meer naar de ander luisteren. En voordat je het door hebt, zorgt een kleine ongelukkige opmerking voor een vulkaan van verbaal geweld. Er zijn dan geen winnaars meer, alleen verliezers.

Vriendelijkheid is een eigenschap van God. Jezus zei in de Bergrede: 'Gelukkig de barmhertigen, want zij zullen barmhertigheid ondervinden' (Mattheus 5:7).

Vriendelijk zijn hoeft niet veel te kosten. Een glimlach, een meelevend woord, een helpende hand, een klein cadeautje of gewoon iemand voor laten gaan als je in de rij staat, kunnen vaak veel betekenen. Als je niet weet wat je op een bepaald moment moet zeggen of doen, is iets vriendelijks altijd goed.

Stap naar verzoening

'Eén vriendelijk woord kan drie wintermaanden verwarmen', is een oosters gezegde. Denk dus goed na over wat je zegt of schrijft, via mail of app. Als je boos bent, neem eerst rust of slaap er een nachtje over voor je een reactie geeft. Benader mensen zoals jij benaderd wilt worden. En zoek naar gelegenheden om vriendelijk te zijn voor de mensen om je heen. En is het toch uit de hand gelopen? Denk dan aan wat de Heer voor jou heeft gedaan. Als je je daar bewust van bent, is het een zegen om de eerste stap te mogen zetten naar verzoening toe.



Scan mij



Wisseling Van de Macht

Na de bevrijding uit Egypte draagt Mozes de leiding van het volk Israël over aan Jozua. Onder Gods leiding voert hij de Israëlieten het land Kanaän binnen. God verbindt echter wel een voorwaarde aan het verblijf in het beloofde land: heb eerbied voor de Heer en dien alleen hem (Jozua 24:14).

Na Jozua breekt er een periode aan waarin het volk geleid wordt door rechters. Het is een tijd waarin ontrouw van de Israëlieten en bevrijding door God elkaar afwisselen en waarin iedereen doet wat hij zelf goed vindt (Rechters 21:25). In de elfde eeuw voor Christus verschijnt de profeet Samuël op het toneel. Hij speelt een beslissende rol in de over-

→ *Er is er **Eén**
die heerst*

gangstijd tussen het bestuur van de rechters en dat van de koningen. Het volk Israël vraagt namelijk om een koning. En ook al waarschuwt de profeet de Israëlieten voor de consequenties van hun keus, het volk blijft bij zijn standpunt.

Splitsing van het rijk

De eerste drie koningen die elkaar opvolgen zijn Saul, David en Salomo. Daarna raakt het volk verdeeld en splitst het zich op in een Noordrijk (Israël) en een Zuidrijk (Juda). In beide koninkrijken volgen diverse koningen elkaar op, maar vooral van de

koningen in het Noordrijk wordt gezegd dat ze deden wat kwaad is in de ogen van God. Het gevolg is dat het tienstammenrijk Israël in 722 voor Christus in ballingschap wordt gevoerd door de Assyriërs, de toenmalige heersers van het Nabije Oosten.

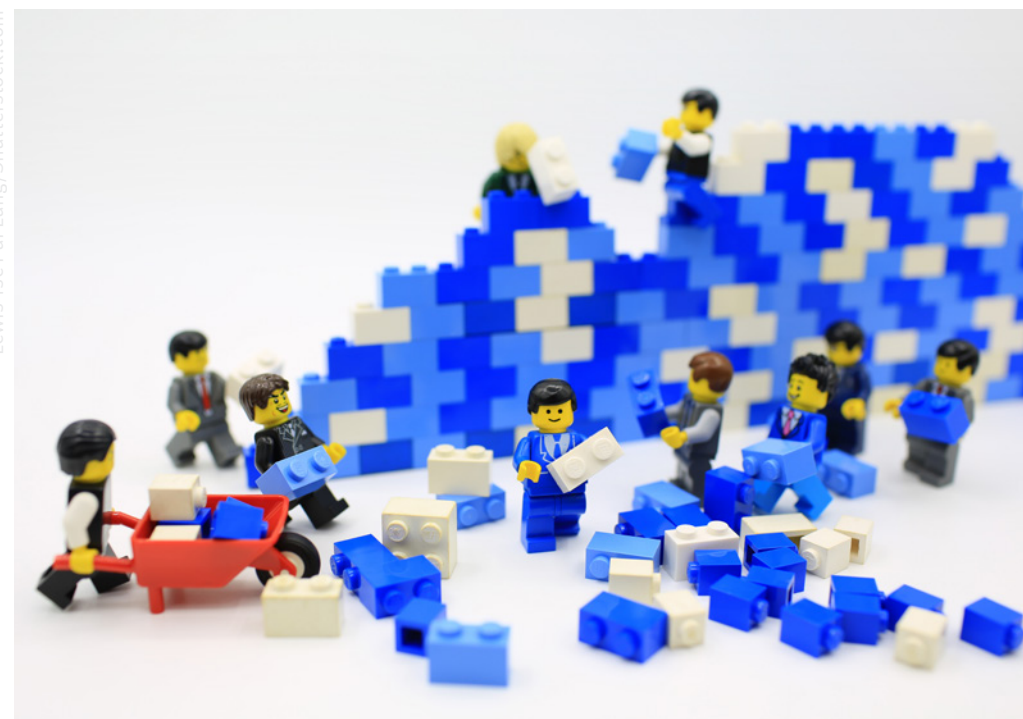
De Babylonische ballingschap

Ook met het tweestammenrijk loopt het verkeerd af. Wordt van enkele koningen nog gezegd dat ze deden wat goed is in de ogen van de Heer, uiteindelijk ontkomt ook dat rijk niet aan een ballingschap. In die tijd zijn de Babyloniërs heer en meester in het Midden-Oosten. Zij vallen Jeruzalem aan, vernietigen de stad en de tempel en voeren in drie deportaties (in 605, 598 en 587 voor Christus) veel Judeeërs in ballingschap.

Terugkeer

Na de Babyloniërs komen de Perzen aan de macht en het is koning Cyrus die als eerste toestemming geeft aan de Judeeërs om terug te keren naar Juda om de tempel te herbouwen. Hij stuurt ze echter niet met lege handen. Net als in de tijd van de Exodus krijgt ook nu het volk van God allerlei geschenken mee. De koning laat zelfs spul-

Lewis Tse Pui Lung/Shutterstock.com



len meegeven die bedoeld zijn voor de tempel in Jeruzalem, ook de voorwerpen die destijds door de Babylonische koning Nebukadnessar uit de tempel waren geroofd.

Ezra en Nehemia

Decennia later en een aantal koningen verder leven Ezra en Nehemia eveneens in dat Perzische rijk en ook zij zijn ballingen. Ezra is priester en schrijver ten tijde van koning Artaxerxes en Nehemia is schenker aan het hof van deze koning. In opdracht van de koning keert Ezra halverwege de vijfde eeuw voor Christus ook terug naar Jeruzalem. Daar treedt hij op als priester en Thora-geleerde. Nehemia zou zich daar later bij aansluiten.

Op een dag dat Nehemia in de burcht van Susa verblijft, komt zijn broer Chanani bij hem op bezoek en vertelt hem dat de stad Jeruzalem in puin ligt en dat zijn achtergebleven landgenoten in ellende leven. Nehemia wordt daar diep door geraakt en bidt God om hulp. In dat gebed belijdt hij zijn zonden en die van zijn volksgenoten en vraagt om terug te mogen keren naar Juda. En dat is ook precies wat er gebeurt. Eenmaal terug in Jeruzalem leidt Nehemia als nieuwe gouverneur van Juda de herbouw van de muren van de stad.

Ook geestelijke zaken

Naast het managen van de herbouw van Jeruzalem, gaven Ezra en Nehemia ook leiding aan het volk in geestelijk opzicht. Doordat het volk jarenlang in ballingschap



had geleefd waren velen los komen te staan van hun geloofsovertuiging. De Thora werd amper nageleefd. Daar moest verandering in komen. Het verbond met God werd opnieuw bekrachtigd en de Thora werd regelmatig voorgelezen. Het volk bekeerde zich, toonde berouw, de bijbelse feesten werden weer gevierd en de relatie met God werd nieuw leven ingeblazen. Welke aardse macht het ook voor het zeggen heeft, er is er Eén die werkelijk heerst.

Dialogoog

Het 4^e kwartaal van het boekje *Dialogoog* is gewijd aan de levenslessen in de Bijbelboeken *Ezra en Nehemia*.

Dialogoog is een halfjaarlijkse uitgave van de Adventkerk.

Bestel *Dialogoog* via

www.servicecentrum-adventist.nl.

Prijs incl. verzendkosten € 19,00.

Scan mij



ThamKC/Shutterstock.com





De *macht* van de Pillenfabrikant

DE MACHT VAN DE
PILLENFABRIKANT
Muco de Jongh

Kritiek op het functioneren van de farmaceutische industrie neemt toe. Een schokkend voorbeeld van recente datum komt uit Amerika. Daar veroorzaken zware pijnstillers – oxycodon (een opiaat/morfine-achtige) – de dodelijkste drugs crisis in de geschiedenis van de Verenigde Staten. In 2017 stierven 70.000 mensen aan een overdosis, vooral door oxycodon.

Het gaat hier niet om heroïne of cocaïne die op feesten worden gebruikt om in een roes te raken of je lekker te gaan voelen. Nee, mensen gebruiken deze opiaten om legitieme redenen: ze hebben een rugoperatie ondergaan of ze hebben chronische pijn. Ze krijgen een recept voor oxycodon en dan stoppen ze er niet meer mee. Veel staten en lokale overheden houden farmaceutische bedrijven verantwoordelijk. Die zouden de drugs crisis hebben aangewakkerd door bij de marketing van hun pijnstillers bewust informatie achter te houden over het verslavende

karakter ervan. Ook in Europa werd oxycodon in de markt gezet als een krachtige maar veilige pijnstiller waaraan je niet verslaafd zou raken en die geschikt was voor gebruik op lange termijn. Maar deze pijnstiller blijkt wel degelijk verslavend.

De rol van de overheid

De vraag dringt zich op hoe een overheid dient om te gaan met de farmaceutische industrie? Gaat het hier om een bedrijfstak die zich inzet voor onze gezondheid en die geworteld is in biomedische wetenschap en geneeskunde? Of is de farmaceutische industrie net als veel andere bedrijfstakken gericht op het maximaliseren van de winst en het vergroten van het marktaandeel? Is het een sector die gereguleerd moet worden? Een auteur die de tweede visie aanhangt is prof. Nick Freudenberg. Hij schreef in 2014 het boek *Lethal but Legal* (in 2017 in Nederland verschenen als *Legaal maar fataal*.) Waarin hij duidelijke overeenkomsten ziet tussen de farmaceutische industrie, alcoholindustrie, wapenfabrikanten, auto-industrie en de tabaksindustrie.



Pilotsevas/Shutterstock.com

CREATISTA/Shutterstock.com



De strategie van farmaceuten

Hoe verhogen farmaceuten de omzet aan medicijnen? Een veel gebruikte strategie is het selectief publiceren van beschikbare gegevens, bijvoorbeeld het onderrapporteren van bijwerkingen. Ook kiezen farmaceuten er soms voor ongunstige medicijnonderzoeken niet te publiceren. Het inzetten van zogeheten 'ghostwriters' is populair: medewerkers van een farmaceut schrijven een artikel maar laten bekende artsen en wetenschappers optreden als auteur. Daarnaast wordt geprobeerd om medische richtlijnen te beïnvloeden waardoor een geneesmiddel eerder, langdurig of voor een grotere groep patiënten wordt voorgeschreven. Dit kun je onder andere doen door de definitie of criteria van ziekten op te rekken. Een goed voorbeeld is de forse stijging van het aantal patiënten – vooral kinderen – dat het stempel ADHD krijgt en daarvoor medicatie krijgt voorgeschreven. Farmaceuten probeerden met advertenties en subjectief onderzoek een markt voor hun pillen te creëren.

Meer lezen

Nick Freudenberg,
Lethal but Legal,
Oxford University
Press Inc., 2014



Wat kan de samenleving doen?

Is het mogelijk om als samenleving iets te doen aan de grote macht van de farmaceutische industrie? Ja. Maak illegale of onethische gedragingen van de industrie bekend via de media. Zorg voor medische tijdschriften en onderzoeksinstituten die niet afhankelijk zijn van financiële bijdragen van farmaceuten. Maak standaarden

De farmaceutische industrie is gericht op het maximaliseren van de winst en het vergroten van het marktaandeel

en richtlijnen voor het behandelen van patiënten en het voorschrijven van medicatie waar de industrie niet bij is betrokken. Uiteindelijk hangt veel af van de vraag of de overheid van een land haar burgers wil beschermen tegen de macht van grote concerns waaronder farmaceuten. Of juist niet 'betuttelend' wil zijn voor haar burgers door voor te schrijven wat wel of niet goed is.

Muco de Jongh werkt als controller bij de Raad voor de Kinderbescherming.



Bronnen

Trouw, 15 juni 2019,
Verdoofd: pillenver-slaving ontwricht de Amerikaanse samenleving

Verslagen van het symposium Wetenschap en Economie vanwege de vijftigste verjaardag van het Geneesmiddelenbulletin op 30 juni 2016 (www.ge-bu.nl)

Steve Heap/Shutterstock.com

Macht van God in Openbaring

MACHT VAN GOD
IN HET BIJBELBOEK
OPENBARING
Wim Altink

Op de dag dat het Nederlandse hitterecord na 75 jaar verbroken wordt, schrijf ik dit artikel. De ventilator achter mij draait op volle toeren. Ik mag wel zeggen dat de temperaturen de laatste tijd apocalyptische proporties aannemen. Dit woord – apocalyptisch – is in onze taal algemeen ingeburgerd. Het verwijst naar extreme situaties, soms met buitenaardse wezens, wereldwijd geweld en bedreiging van de planeet aarde. Het is allemaal terug te voeren op het laatste bijbelboek, Openbaring. In de oorspronkelijke taal draagt het de naam *Apocalyps* (letterlijk: ‘onthulling van datgene dat bedekt is’).

10

op de achtergrond



Veel is bedekt over de ware aard van Gods macht. God wordt nogal eens gezien als een dictator, een potentaat die in allerlei toonaarden zijn almacht laat zien. Past God thuis in het rijtje politici die koste wat het kost aan de macht willen zijn? Is Hij een machtsmonster en moeten zijn engelen en dienaren Hem willoos volgen? Is de Apocalyps eigenlijk een beschrijving van Noord-Koreaanse toestanden?

Drie woorden of begrippen

Er zijn drie woorden of begrippen uit de Openbaring nodig om deze vragen te beantwoorden: troon, Almachtige en doxologie.

Troon. Van de 63 keer in het hele Nieuwe Testament dat dit woord voorkomt, gebruikt de schrijver van de Openbaring het maar liefst 48 keer. Het is een uiting van Gods soevereiniteit. Slechts twee keer verwijst het naar de macht van Satan. De troon is het hart van hemelse aanbidding én van het verhaal in de Openbaring. Te midden van grote menselijke ellende op aarde: pest, milieurampen, extreme oorlogen, ‘de grote hitte die de mensen verzengt’ (Openbaring 16:9), wijst Johannes ons op de realiteit van de troon in de hemel. De hemelse hiërarchie van engelen en oudsten zijn voor en rondom de troon. En ... op en in het midden van de troon is het Lam. Dát is de essentie: God identificeert zich niet met de macht van de Romeinse keizers. Julius Caesar zit niet bij Hem op de troon, maar het Lam, de gekruisigde Jezus Christus. Zó is God. Zijn macht,



zijn troon berust op nederigheid, kwetsbaarheid, dienstbaarheid. God is bevrijder en gelukkig ligt de uiteindelijke universele zeggenschap bij Hém.

Almachtige. Zeven keer lezen we ‘God, de Heer, de Almachtige’, zoals in Openbaring 1:8: ‘Ik ben de alfa en de omega, ik ben het die is, die was en die komt.’ Het laat zien dat God zeggenschap heeft over de tijd – Hij staat aan het begin en het einde van de geschiedenis. En theologisch gezien staat Hij boven de geschiedenis, dat betekent: de mens bepaalt uiteindelijk niet de

Gods *macht* is gebaseerd op de liefde

bestemming van de geschiedenis, maar de Almachtige. Het kan niet genoeg benadrukt worden dat de Almachtige van de Openbaring altijd gekoppeld dient te worden aan het Lam: God heeft zoveel macht (over zichzelf) dat Hij zelfs machteloos als een lam kan zijn. Beter gezegd: juist door die machteloosheid is Hij de ware Almachtige.

Doxologie (bezingen van Gods heerlijkheid). Er zijn talloze teksten in de Openbaring waar de eer, de majesteit, de kracht en de macht aan God worden toegezongen. Omdat Hij alles gemaakt heeft, omdat Hij de Bevrijder is, omdat Hij de Komende is met een nieuwe hemel en nieuwe aarde. Halleluja!

Het imposante toneelstuk dat de Openbaring heet, laat een intens conflict zien tussen God en Satan, tussen Christus en antichrist, tussen macht en anti-macht. ‘Anti’ betekent niet alleen ‘tegenover’ maar ook ‘in plaats van’. In plaats van dwang en brute kracht van draak en beest, is Gods macht gebaseerd op het Lam, de mateloze kracht van de liefde.

Wim Altink is predikant van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten. Hij is gepromoveerd op het bijbelboek Openbaring.

Scan mij



11

op de achtergrond



Lightspring/Shutterstock.com

Krachten noch machten

KRACHTEN NOCH
MACHTEN
Tom de Bruin

Elke maandag en donderdag geef ik Griekse les. Om negen uur 's ochtends. Een twintigtal jongeren en mensen die niet meer zo jong zijn, kijken me dan vermoeid aan. Voor velen is dit de eerste keer dat zij een vreemde taal leren. Allen willen theoloog worden, en een deel van hun opleiding is nieuwtestamentisch Grieks. De meningen daarover zijn verdeeld, de ene student raakt helemaal in de ban van het Grieks; de andere haat Grieks ... en mij.

Een onderdeel van de Griekse les is het opzeggen van bijbelteksten, in het Grieks uiteraard. Studenten mogen zelf een tekst kiezen. De wijze studenten maken een weloverwogen keuze, ze googelen naar de kortste bijbelverzen. Maar elk jaar wil een minder wijze student deze heel bekende tekst van Paulus doen: 'Ik ben ervan overtuigd dat dood noch leven, engelen noch machten noch krachten, heden noch toekomst, hoogte noch diepte, of wat er ook maar in de schepping is, ons zal kunnen scheiden van de liefde van God, die hij ons gegeven heeft in Christus Jezus, onze Heer' (Romeinen 8:38-39). Een mooie tekst, zeker,

maar elk jaar heeft die minder wijze student spijt. Een lijst van moeilijke woorden uit je hoofd leren is zeker lastiger dan 'Wees altijd verheugd' uit 1 Thessalonicenzen 5.

Toch ben ik altijd blij met deze keuze, want het geeft mij de mogelijkheid om te praten over theologie. Dat doe ik het liefst natuurlijk. De tegenstelling die Paulus hier maakt tussen macht én macht, is een perfecte inleiding in zijn denken. Paulus heeft het hier over, aan de ene kant, Gods liefde en, aan de andere kant, een hele hoop dingen. De liefde heeft echte macht, de andere dingen niet.

Gods macht

Paulus gelooft heilig in Gods macht om alle mensen te redden (Romeinen 1:16). Deze macht van God werd duidelijk voor de mensen door de dood van Jezus aan het kruis. Maar dat is het vreemde van Gods macht tegenover de andere machten. Gods macht lijkt wel dwaasheid (1 Korintiërs 1:22-23). Welke god laat nou zijn enige zoon sterven op de meest beschamende manier mogelijk? Dat Gods Zoon sterft aan een kruis, dat Jezus onmachtig leek om zijn eigen dood tegen te houden, dát is aanstootgevend voor mensen die in God geloven en lijkt gewoon dom voor anderen. Maar voor de échte gelovigen is die schijnbare onmacht van God juist de macht van God. De macht die sterker is dan alle andere machten. De macht van echte liefde.

Paulus legt uit dat wij allemaal 'dood' waren, door de verschillende dingen die we deden (Efeziërs 2:1-6). Doordat wij onder de macht waren van andere heersers dan God – vooral Satan natuurlijk, maar ook gewoon menselijke heersers. God heeft door zijn liefde en door zijn zoon ons geholpen tegen die menselijke en bovennatuurlijke machten. En, zoals de bijbeltekst die mijn studenten opzeggen ons leert, kan niets ons scheiden van die liefde.

Onze onmacht

Maar, wij zijn nog niet bevrijd van die machten. Daarom daagt Paulus ons uit om onze macht te zoeken bij de Heer (Efeziërs 6:10-17). Als wij strijden tegen die machten en krachten, het heden en de toekomst, dan moeten we ons voortdurend richten op God. Als we ons richten op Gods macht, dragen we waarheid, gerechtigheid, vrede en geloof met ons mee.

De truc hierbij is het leren zien wat echte macht is. De macht van God is niet zoals de aardse of zelfs de bovennatuurlijke machten. Gods macht is niet de macht van de sterkste, de macht van confrontatie. Gods macht is de macht van liefde, de macht van acceptatie, en – vreemd genoeg – de macht van zwakte.

Sterkte in zwakheid

Paulus is sterk, omdat hij zwak is (2 Korintiërs 12:8-10). Aan de ene kant omdat je in staat bent om de macht van God te accepteren als je je eigen onmacht erkent. Als je altijd denkt dat je alles zelf kunt, waar heb je God dan voor nodig?

*God is **machtig**,
juist door
kwetsbaarheid*



Maar aan de andere kant gaan Paulus' gedachten nóg dieper. Gods liefdevolle macht vindt zijn kracht juist in kwetsbaarheid. Paulus legt uit: 'Ik zeg u dat hij tegenover u niet zwak is, maar dat hij u zijn kracht toont. Dat hij gekruisigd werd, past bij zijn zwakheid, maar nu leeft hij door Gods kracht. Wij apostelen zijn net als Christus zwak, maar u zult merken dat wij net als hij leven door Gods kracht' (2 Korintiërs 13:4).

Dit allemaal leg ik mijn studenten ook uit nadat zij zijn gestruikeld bij het opzeggen van hun tekst uit Romeinen in het Grieks. God is machtig, juist door kwetsbaarheid. Echte liefde kan geen pure macht zijn. Het kan niet dominant zijn. Gods macht komt uit liefde voort, dat is juist wat God zo machtig maakt. Juist in de zwakte vindt Gods macht plaats.

Phakorn Kasikij/Shutterstock.com



Eten, drinken & Vrolijk zijn

ETEN, DRINKEN EN
VROLIJK ZIJN
Marie Rahajaan

In de september-uitgave van de Britse editie van Vogue staat een interview met dr. Jane Goodall, afgenomen door prins Harry. Goodall is een Engelse antropologe, biologe en primatologe en staat bekend om haar onderzoek naar het sociale en familiale leven van chimpansees. Prins Harry en Jane Goodall spreken elkaar over klimaatverandering, het milieu en persoonlijke verantwoording.

Jane Goodall startte haar onderzoek naar chimpansees in de jaren '60, kort nadat zij Groot-Brittannië verliet voor Tanzania. Tijdens haar onderzoek ontdekte zij dat deze dieren net als mensen werktuigen maken en gebruiken. Daarnaast kwam zij erachter dat chimpansees in sommige gevallen gezamenlijk op jacht gaan en oorlog voeren met andere apensoorten en zelfs andere chimpansees.

Machthebbers van morgen

Goodall is ervan overtuigd dat jongeren moeten worden onderwezen over het belang van het conserveren van het milieu. Zij vermoedt dat kortetermijnprijs een te grote verleiding is voor de huidige leiders. Hebzucht prevaleert bij deze groep boven duurzame oplossingen. In plaats van zich te richten op de machthebbers van vandaag, richt zij zich op de machthebbers van morgen.

Greta Thunberg

Een voorbeeld van een invloedrijke jongere is de Zweedse klimaatactiviste Greta Thunberg. Greta kwam in het nieuws, omdat zij in het najaar van 2018 dagelijks demonstreerde om aandacht te vragen voor de klimaatveranderingen. Zij wil hiermee doorgaan totdat de Zweedse politici zich houden aan het klimaatakkoord van Parijs. De invloed van Greta Thunberg is nu al

Jongeren zijn onze toekomstige leiders

merkbaar in de sterke toename in de uitgave en verkoop van kinderboeken over het milieu. Nielsen Book Research publiceerde recentelijk dat het aantal nieuwe boeken over de klimaatcrisis, natuur en opwarming van de aarde in het afgelopen jaar is verdubbeld. Tevens is de toon van dit genre veranderd. Naast waardering voor natuurlijk schoon ligt de nadruk op ieders verantwoordelijkheid om er beter zorg voor te dragen.



Fotos Greta - Liv Oejan/Shutterstock.com



Pivaset/Shutterstock.com



Rosa Anders

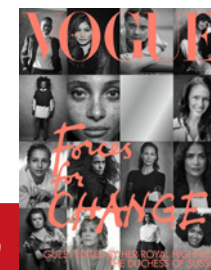
Ook Nederlandse jongeren staan op om te wijzen op het belang van maatregelen om de klimaatverandering tegen te gaan. Rosa Anders sprak tijdens het Sziget-festival in Hongarije ruim 150.000 aanwezigen toe, met als doel om iedereen op te roepen de jongerenklimaatpetitie te ondertekenen. Deze klimaatpetitie wordt bij 1 miljoen handtekeningen aangeboden aan de voorzitter van de EU-commissie, Ursula von der Leyen.

Empathie en logica

Critici vinden dat jongeren niet voldoende kennis hebben om zich uit te spreken over een belangrijk onderwerp zoals klimaatproblematiek. Daar is tegenin te brengen dat kinderen vaak logischer redeneren dan volwassenen, volgens hoogleraar ethiek, Ingrid Robeyns. Daarbij komt dat kinderen vaak een beter inlevingsvermogen hebben dan volwassenen. Zij hebben zichzelf nog niet aangeleerd om problemen weg te rationaliseren. Filosoof Désanne van Brederode is daardoor van mening dat de stem van kinderen juist belangrijk is in deze discussie.

Fatalistisch

De uitspraken van Robeyns en Van Brederode sluiten aan op de uitspraken van Jane Goodall. In het interview met prins Harry zegt zij dat veel huidige machthebbers van mening zijn dat geen maatregel goed genoeg is om de klimaatproblemen aan te pakken. Er ontstaat hierdoor een fatalistische sfeer die Goodall omschrijft als 'eat, drink and be merry, for tomorrow we die'. Daarom is het extra belangrijk dat wij jongeren, als onze toekomstige leiders, blijven onderwijzen.



Meer lezen

Het interview van prins Harry is tevens te vinden op de website van de Britse Vogue: www.vogue.co.uk/article/prince-harry-jane-goodall-september-2019-issue

Scan mij



15

groeni

14

groeni



Ferenc Szelepcesny/Shutterstock.com



Robin Nieuwenkamp/Shutterstock.com

Scan mij





Ivan_Karpov/Shutterstock.com

Bijbelgedeelte

“Toen kwam de moeder van Jakobus en Johannes bij Jezus, samen met haar twee zonen. Ze knielde voor Jezus en zei: ‘Mag ik u iets vragen?’ Jezus vroeg: ‘Wat wilt u vragen?’ Ze zei tegen hem: ‘Als u straks koning wordt, mogen mijn zonen dan naast u zitten? De één rechts en de ander links?’ Jezus gaf antwoord aan Jakobus en Johannes. Hij zei: ‘Jullie weten niet wat je vraagt! Ik zal zwaar moeten lijden. Kunnen jullie dat soms ook?’ Ze zeiden: ‘Ja, dat kunnen we.’ Toen zei Jezus tegen hen: ‘Inderdaad, jullie zullen net als ik zwaar lijden. Maar ik bepaal niet wie er straks naast mij mogen zitten. Dat bepaalt mijn Vader.’ De andere leerlingen hoorden wat Jakobus en Johannes gezegd hadden. Ze werden kwaad op de twee broers. Jezus riep de leerlingen bij elkaar en zei: ‘Jullie weten hoe het gaat in de wereld. Koningen heersen over hun volk. En mensen met macht spelen de baas over anderen. Maar zo mag het bij jullie niet gaan. Als je de belangrijkste wilt zijn, moet je de anderen dienen. Als je de voornaamste wilt zijn, moet je de anderen dienen zoals een slaaf doet. Zo is het ook met de Mensenzoon. Ik ben niet gekomen om over mensen te heersen. Ik ben er juist om mensen te dienen. Ik zal mijn leven geven om veel mensen te redden.’

Matteus 20:20–28 (BGT)

Sorin Popa/Shutterstock.com

De wereld op z'n kop

DE WERELD OP
Z'N KOP
Jeroen Tuinstra

De moeder van de zogenaamde ‘zonen van de donder’ komt Jezus om een gunst vragen. Als een echte *tiger mom* heeft ze hoge verwachtingen voor haar zonen. Ze moeten tenminste op de twee machtigste plaatsen in het nieuw te vormen kabinet van Jezus’ koninkrijk komen.

Naast dat Hij zich afvraagt of moeder en zoons wel weten wat ze vragen, ziet Jezus een groter probleem. De medeleerlingen horen van hun vraag en worden boos. Niet zozeer om wat ze vragen, maar meer dat ze het voor hun beurt vroegen. Er waren andere, beter gekwalificeerde, oudere leerlingen, die niet hun moeder nodig hadden, die er eerder recht op hadden deze vraag te stellen. Deze houding onder de leerlingen bevalt Jezus allerminst. Als jullie de belangrijkste, de machtigste willen zijn, dan moet je eerst elkaar dienen. De wereld op z'n kop! Wil je een meester zijn, dan moet je eerst een slaaf worden. Dienend leiderschap wordt tegenwoordig door allerlei managementgoeroes aangeprezen, maar Jezus was zijn tijd ver vooruit. Een echte leider is er niet voor zichzelf, maar juist voor de ander. Wil je weten wat voor een leider je moet zijn, dien dan eerst de ander. De leerlingen en vooral de zonen van de donder hadden nog veel te leren.

- 1 Jezus herinnert zijn leerlingen eraan hoe koningen in die tijd te werk gingen. Ervaar jij dat nog steeds van machthebbers? Hoe voel je je daarbij?
- 2 Als je kijkt naar jouw leidinggevende, of jouw lokale politici, wat waardeert je dan in deze machthebbers? Wat waardeert je juist niet? Heeft het iets te maken met hoe ze omgaan met hun ondergeschikten?
- 3 Wat betekent het vandaag de dag om iemand anders te dienen? Waar zie jij in jouw dagelijks leven mogelijkheden om een ander te dienen? En wat zijn die mogelijkheden?

Kort gebed

U bent de Almachtige. Te veel macht in menselijke handen is gevaarlijk, maar in Uw hand wordt macht een uiting van liefde. Dank daarvoor, Heer. Amen.



Op sabbat 9 november a.s., om 16.00 uur, vindt een vesperdienst plaats in het Witte Kerkje in Huis ter Heide.

De dienst staat onder leiding van ds. Bram van der Kamp. Hij spreekt over het thema *Geloof: last of lust?*

De vesperdienst is bedoeld voor alle adventisten, vrienden van de Adventkerk en belangstellenden die verdieping zoeken van hun geloof. In de vesperdienst neemt, naast een overdenking, aandacht voor liturgie in de vorm van muziek, stilte en gebed een centrale plek in. Het vesper begint stipt om 16.00 uur, na afloop is er thee of koffie.

Website

Voor het aanbod van onze gratis cursussen verwijzen we je naar onze website www.esda-online.nl

Voorbede

Iedere maandagmiddag om 13.30 uur doen we voorbede voor wie ons daarom vragen. Jouw gebedsverzoeken zien wij graag tegemoet op esda@adventist.nl

Het rijk van God

BOEKBESPREKING:
HET RIJK VAN GOD
Rudy Dingjan

Scan mij



18

boekbespreking

Voor het ESDA-Instituut werk ik aan een nieuwe bijbelcursus op basis van *Het rijk van God*, een boek van Richard Rice. Hij doceert theologie aan de Loma Linda Universiteit in Californië (VS). In 2011 verscheen de Nederlandse versie van zijn dikke pil (400 blz.).

De ondertitel van het boek is *Christelijk geloof vanuit een adventistisch perspectief*. Rice is zevendedagsadventist, maar presenteert een totaalbeeld van de christelijke boodschap. Juist binnen dat grotere kader komt volgens hem het adventistische gedachtegoed pas tot zijn volle betekenis.

Zijn schrijfstijl is vriendelijk, nodigend, laat ruimte om zelf conclusies te trekken. Uit dit boek komt duidelijk naar voren dat de Bijbel voor Rice de ultieme basis is waarop hij theologie wil bedrijven. Ieder hoofdstuk begint met een overzicht van bijbelgedeelten die betrekking hebben op het betreffende onderwerp.

Vertaalperikelen

Bij vertalen is het soms heel lastig om in een andere taal een woord te vinden dat precies dezelfde betekenis en emotie heeft. De Engelse boektitel is *Reign of God*. Letterlijk vertaald is dat 'regering', 'bestuur' of 'heerschappij' van God. Bij de Engelse boektitel denk je aan de stijl van regeren van de heerser. De Nederlandse uitgever heeft gekozen voor de titel *Het rijk van God*. Niettemin vertelt de inhoud van het boek hetzelfde verhaal. Als een rode draad door deze theologische inleiding heen loopt de vraag hoe God omgaat met zijn gezag en macht. Ligt de toekomst in beton gegoten, of is deze ook voor God nog open?

Parelsnoer

Het eerste hoofdstuk wijdt Rice aan de vraag wat theologie is, wat haar plaats is en haar belang. Hij hamert erop dat alle leerpunten even belangrijk zijn. Dit noemt hij het parelsnoer-model. Alle parels zijn even groot, dus even belangrijk. Ze zijn onafhankelijk van elkaar, maar zodra er eentje losraakt, lopen alle parels gevaar van het snoer af te glijden. Verder spreekt hij de opvatting tegen dat leerstellige elementen die niet tot de kern van het geloof behoren onbelangrijk zijn en gerust overboord gegooid kunnen worden. Rice stelt tegenover het parelsnoer een organisch model. Zoals in een levend organisme, staan alle leerstellingen in dit model met elkaar in verband. Voor het voortbestaan van het organisme zijn sommige echter minder essentieel dan andere.

Gangbare volgorde

In de resterende vijftien hoofdstukken loodst Rice ons door zijn inleiding op de theologie. Hij gebruikt daarvoor de onder theologen gangbare volgorde van onderwerpen: de openbaring, God, de mens, de verlossing, de kerk en de laatste dingen. Aan het eind van ieder hoofdstuk verwijst hij naar boeken en artikelen van andere theologen die verder op het behandelde onderwerp ingaan, zowel van adventistische huize als van andere overtuigingen. De Nederlandse uitgever heeft aanvullend gezocht naar Nederlandse literatuur.

De puurheid van Gods liefde

Het doorwerken van *Het rijk van God* heeft me geroerd. Te midden van technische en theologische details heeft Rice me opnieuw bepaald bij de puurheid van Gods liefde. Bij ieder behandeld onderwerp wijst Rice de lezer daarop, zonder te pushen of zijn mening op te dringen. Waar hij zwakheden in argumenten bespeurt, zwijgt hij niet en kaart ze eerlijk aan. Maar hij doet dat consequent in een geest van respect. Hij laat een beetje proeven hoe we als mensen met elkaar zullen omgaan in Gods rijk, wanneer zijn volle heerschappij in het hele universum zal zijn hersteld.

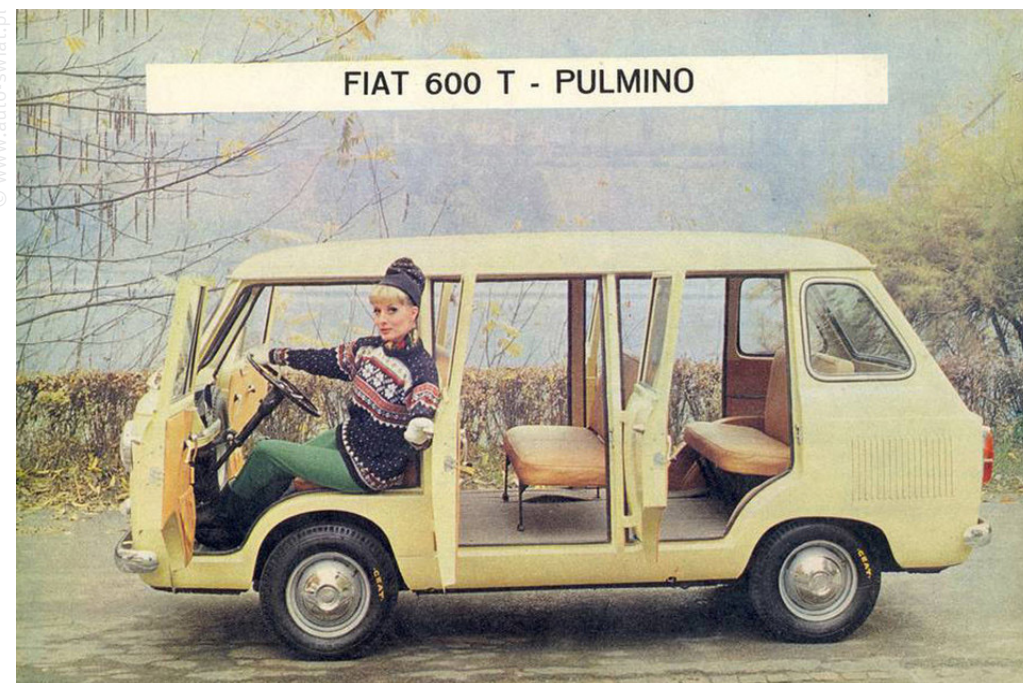
Ook lezen?

Ben je na het lezen van dit stuk enthousiast geworden over het boek *Het Rijk van God*?

In september en oktober kun je het met korting kopen.

Het is dan verkrijgbaar via www.servicecentrum-adventist.nl voor €15,00 ex. verzendkosten i.p.v. €19,95 ex. verzendkosten.

© www.auto-swiat.pl



In 1975 schaften wij ons een heuse bus aan. Zij was geel en beplakt met grote vlinders en bloemen. Zij had haar reservewiel eigenwijs op haar neus en haar gordijntjes hadden een paars-rood-wit ruitmotief. Zij was een negen jaar oude Fiat 600T en ik weet het kenteken nog: 27-00-BS. Zo diep zit ze nog in ons geheugen gegrift.

Hoewel een bus een 'hij' is, spreken wij nog altijd over 'haar', niet alleen omdat een eerdere eigenaar met zwarte letters 'Chantal' op haar had geplakt, maar ook omdat ze er opgetut uitzag. Later hebben we haar nog helemaal overgeverfd in oranje, want in die tijd reden aanstaande predikanten niet rond in hippiestijl. Ze was uiterst lenig. Als je haar voordeuren helemaal opende, staken ze in de lengte voorbij de voorbumper. We hebben met haar verhuisd, in haar gekampeerd, ons eerste kind ermee uit het ziekenhuis opgehaald en zijn ermee naar de bruiloft van vrienden in Denemarken gereden.

Slechts een Fiat 600T

We herinneren ons van toen nog goed de bonkende cementen Autobahn, waarover alle andere weggebruikers, inclusief vrachtverkeer, ons voorbijraasden. Want ze was slechts een Fiat 600T: ze had wel de bouw van een mini-VW bus, inclusief motor achterin, maar die kwam uit een Fiat 600, in die tijd de op één na kleinste auto van Fiat. Haar maximumsnelheid lag tussen de 70 en 75 km per uur.

Macht over je macht

19

ten slotte

Door rood

Tot mijn schande werd ze onder mijn besturing een keer geflitst voor rijden door rood. Daartegenover zal mijn snoeverij dat ik geen enkele snelheidsboete met haar heb opgelopen, weinig lof oogsten. Ze had gewoon de kracht niet om op snelheid geflitst te worden! Nee, voor wie ik echt respect heb, zijn de bestuurders van bolides met honderden paardenkrachten onder hun kap, die zich netjes aan de toegestane snelheden houden. Die hebben werkelijk macht over hun macht.

Over mijn kant

Als je mij aan een kruis zou nagelen en me zou uitschelden, vervloeken en bespugen, zou ik dat over mijn kant moeten laten gaan. Maar Jezus niet. Toen ze riepen 'Anderen heeft hij gered, maar zichzelf redden kan hij niet. Hij is toch koning van Israël, laat hij dan nu van het kruis afkomen, dan zullen we in hem geloven', hoefde Hij zijn Vader maar te hulp te roepen, die Hem dan 'onmiddellijk meer dan twaalf legioenen engelen ter beschikking zou stellen' (Matteüs 27:42; 26:53). Maar Hij deed 't niet. Jezus had macht over zijn macht. Da's pas macht.

MACHT OVER
JE MACHT
Rudy Dingjan





Vooruitblik

Geen dag zonder nacht. Hoe mooi iets ook lijkt, er is altijd een schaduwzijde. Reden genoeg dus om een afgewogen nummer te maken van **Contact**.

Contact

is een gratis uitgave van het ESDA-instituut, onderdeel van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten.

*Wilt u CONTACT niet meer ontvangen?
Stuur dan een e-mail aan esda@adventist.nl*

ESDA Nederland

Adres Amersfoortseweg 18,
3712 BC Huis ter Heide
Telefoon 030 - 6931509
INGbank NL76 INGB 0000 0383 25
Rabobank NL59 RABO 0155 9483 18
E-mail esda@adventist.nl
Web www.esda-online.nl

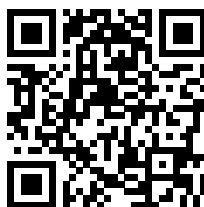
ESDA België

Adres Ernest Allardstraat 11, 1000 Brussel
Telefoon 02-5113680
ING Bank BE47 3100 1698 4180

GRATIS Download
Contact Magazine



Scan mij



ESDA Instituut ONLINE
Bijbellessen Online



Scan mij

